

EUROPE DIRECT
Prešov

01
2025

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

Viac ako 1 miliarda EUR z Európskeho obranného fondu na vývoj obranných technológií a inovácií novej generácie

Komisia prijala piaty ročný pracovný program v rámci Európskeho obranného fondu (ERF), v ktorom vyčlenila viac ako 1 miliardu EUR na projekty spoločného výskumu a vývoja v oblasti obrany.

Prostredníctvom pracovného programu Európskeho obranného fondu na rok 2025 Komisia uvoľní značné dodatočné finančné prostriedky na podporu vývoja kritických obranných technológií a spôsobilostí.

V pracovnom programe sa na každú z nich vyčleňuje približne 100 miliónov EUR v kritických oblastiach, ako je pozemný boj, vesmírny, vzdušný a námorný boj, ako aj energetická odolnosť a environmentálna transformácia.

Podpora európskych projektov spolupráce v oblasti výskumu a vývoja v oblasti obrany

Pracovný program 25. ERF podporuje rozvoj kritických obranných technológií a spôsobilostí požadovaných v súlade s prioritami EÚ v oblasti spôsobilostí, na ktorých sa dohodli členské štáty a ktoré sú ďalej rozpracované v Strategickom kompase. Uverejňuje sa v ňom 9 súťažných výziev na predkladanie návrhov, ktoré sa týkajú 31 tém (viac informácií nájdete v informačnom prehľade). To zahŕňa 15 tém na podporu výskumných akcií, 15 tém na podporu rozvojových akcií a 1 tému na podporu siete národných kontaktných miest ERF. 14 z navrhovaných tém výzvy podporuje ciele Platformy strategických technológií pre Európu (STEP) v oblasti digitálnych technológií a špičkových technologických inovácií, čistých technológií a biotechnológií, ktoré efektívne využívajú zdroje. Projektom, ktoré spĺňajú požiadavky oprávnenosti v rámci tejto výzvy, bude udelená pečať platformy STEP. Okrem toho dve osobitné dohody o grante budú ďalej podporovať Alianciu pre zdravotnícke protipatrenia v oblasti obrany.

Rozpočet vo výške približne 100 miliónov EUR alebo viac je určený na riešenie budúcich výziev v oblasti pozemného boja, vesmírneho boja, vzdušného boja, energetickej odolnosti a environmentálnej transformácie. Výzvy na predkladanie návrhov pripravia pôdu pre širokú škálu podporných technológií súvisiacich s autonómnym triedením a evakuáciou zranených pracovníkov, multifunkčným informačným distribučným systémom, dialógom medzi človekom a umelou inteligenciou, čipmi pre obranné aplikácie, vojenskými systémami a rozsiahlymi podpornými technológiami.

4 % rozpočtu ERF na rok 2025 sú určené na výzvu zameranú na prelomové technológie. Okrem toho je približne 6 % určených na dve netematické výzvy na inovačné a budúce obranné riešenia, v ktorých sa MSP osobitne vyzývajú, aby sa uchádzali o činnosti v oblasti výskumu a vývoja.

Očakáva sa, že výzvy na predkladanie návrhov budú otvorené na predloženie v polovici februára 2025 s lehotou na predloženie do 16. októbra 2025.

Podpora európskych technologických inovácií v oblasti obrany

V pracovnom programe ERF na rok 2025 sa pokračuje v podpore inovácií v oblasti obrany prostredníctvom programu EÚ pre inovácie v oblasti obrany (EUDIS), v rámci ktorého sa poskytujú granty a služby pre startupy, scaleupy, MSP, výskum a amp; technologické organizácie, akcelerátory a iné netradičné subjekty s cieľom pomôcť im prekonať prekážky vstupu na trh v oblasti obrany, priniesť nápady na trh a zmeniť bezpečnosť a obranu EÚ.

Pracovný program zahŕňa technologickú výzvu v oblasti umelej inteligencie a výzvy v oblasti výskumu a vývoja na podporu synergií medzi civilnými a obrannými inováciami, ktoré sa tento rok zameriavajú na kozmický priestor, energetickú odolnosť, pozemný boj a kybernetickú bezpečnosť. Tohtoročný dôraz sa kladie na technológie podporujúce pozemné boje a schopnosti ochrany ozbrojených síl. Ukrajinské subjekty budú po prvýkrát oprávnené získať podporu na urýchlenie ako tretie strany v tomto type výziev. V rámci pracovného programu sa podporujú aj netematické výzvy na predkladanie návrhov, ktoré sú otvorené výlučne pre MSP alebo MSP spolu s výskumnými organizáciami.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_376

Platia nové pravidlá EÚ v prospech vyváženého zastúpenia žien a mužov na riadiacich pozíciách

Koncom roka 2024 sa začala uplatňovať smernica o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi, ktorej cieľom je vo všetkých členských štátoch EÚ zlepšiť rovnováhu zastúpenia mužov a žien vo vrcholových orgánoch kótovaných spoločností.

V smernici sa pre veľké kótované spoločnosti v EÚ stanovuje cieľ, aby 40 % nevýkonných riadiacich pracovníkov a 33 % všetkých riadiacich pracovníkov bolo zo slabšie zastúpeného pohlavia.

Lehota na transpozíciu členskými štátmi uplynula 28. decembra 2024 a spoločnosti musia stanovené ciele dosiahnuť do 30. júna 2026.

Podiel žien vo vrcholových orgánoch spoločností v EÚ je v priemere 34 %. Od roku 2010 sa toto zastúpenie vo väčšine členských štátov EÚ zlepšilo, no sú medzi nimi veľké rozdiely a v niektorých pokrok stagnuje. Napríklad v krajinách so záväznými rodovými kvótami tvorili v roku 2024 ženy 39,6 % členov vrcholových orgánov najväčších kótovaných spoločností, zatiaľ čo v krajinách s miernymi opatreniami to bolo 33,8 % a v krajinách, ktoré neprijali žiadne opatrenia, len 17 %.

Jasné ciele v oblasti zastúpenia a transparentné menovanie s cieľom zlepšiť rodovú rovnováhu

Dnes už členské štáty musia mať pravidlá smernice transponované do svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Ide o najmä o:

konkrétne záväzné opatrenia pri výberových konaniach na členov predstavenstva s **transparentnými a rodovo neutrálnymi** kritériami,

pravidlo uprednostnenia kandidáta nedostatočne zastúpeného pohlavia, ak sú kandidáti oboch pohlaví rovnako kvalifikovaní,

odtajnenie kvalifikačných kritérií, ak o to požiada neúspešný uchádzač,

individuálne **záväzky** kótovaných spoločností dosiahnuť rodovú rovnováhu medzi výkonnými riadiacimi pracovníkmi,

podávanie správ o zložení vrcholových orgánov a prípadných prekážkach splnenia cieľa smernice, ako aj o náležitých protiopatreniach,

účinné, primerané a odrádzajúce **sankcie** pre spoločnosti, ktoré si neplnia povinnosti spojené s transparentnosťou výberových konaní a podávaním správ. Súčasťou sankcií, určených členskými štátmi, môžu byť pokuty a vyhlásenie neplatnosti alebo zrušenie vymenovania sporných riadiacich pracovníkov,

V smernici sa od členských štátov zároveň vyžaduje, aby uverejnili zoznam spoločností, ktoré dosiahli ciele rodovej rovnováhy, a aby menovali aspoň jeden orgán, ktorý bude propagovať, analyzovať, monitorovať a podporovať rodovú rovnováhu vo vrcholových orgánoch.

Ďalšie kroky

Komisia skontroluje oznámenia členských štátov o ich transpozičných opatreniach a preverí, či ustanovenia smernice transponujú správne.

Proti členským štátom, ktoré transpozíciu neoznámili alebo smernicu netransponovali správne, môže Komisia začať konanie o nesplnení povinnosti. V záujme správnej transpozície poskytovala Komisia členským štátom počas celého obdobia transpozície podporu, a to napríklad formou seminárov a dvojstranných konzultácií.

Súvislosti

Z osobitného prieskumu Eurobarometra o rodových stereotypoch z roku 2024 vyplýva, že občania EÚ celkovo podporujú rodovú rovnosť ako prospešnú pre všetkých. Prejavil sa pozitívny pokrok, keď až traja zo štyroch respondentov súhlasili s tým, že z rodovej rovnosti majú prospech aj muži. 55 % občanov EÚ je za zavedenie opatrení na prekonanie nedostatočného zastúpenia žien pri rozhodovaní.

V EÚ ako celku tvoria ženy 34 % členov predstavenstiev, dozorných alebo správnych rád najväčších kótovaných spoločností. Podľa indexu rodovej rovnosti z roku 2024, ktorý zostavuje Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE), dosiahlo posilnenie postavenia žien pri hospodárskom rozhodovaní 57,6 bodu zo 100, čo je o 2,9 bodu viac ako v roku 2023.

Vďaka legislatívnym opatreniam v prospech rodovej rovnováhy sa situácia ďalej zlepšuje a potvrdzuje sa, že v krajinách, ktoré neprijali žiadne zásadné opatrenia, je rodová nerovnováha v porovnaní s krajinami, ktoré opatrenia zaviedli, viac ako dvojnásobná. Krajiny s vlastnými kvótami majú najvyšší podiel žien vo vrcholových orgánoch kótovaných spoločností.

Komisia v novembri 2022 navrhla smernicu o rodovej vyváženosti vo vrcholových orgánoch spoločností. Po desiatich rokoch rokovanií dosiahli Európsky parlament a Rada v júni 2022 politickú dohodu. Lehota na transpozíciu ustanovení smernice uplynula o dva roky neskôr, 28. decembra 2024.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_22

Komisia predstavila akčný plán ochrany zdravotníctva pred kybernetickými útokmi

Komisia predložila akčný plán EÚ, ktorého cieľom je posilniť kybernetickú bezpečnosť nemocníc a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Predsedníčka von der Leyenová tento akčný plán oznámila vo svojich politických usmerneniach ako kľúčovú prioritu na prvých 100 dňoch nového funkčného obdobia. Táto iniciatíva je dôležitým krokom k ochrane odvetvia zdravotnej starostlivosti pred kybernetickými hrozbami.

Vďaka zlepšeniu schopností nemocníc a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti odhaľovať hrozby, pripraviť sa a reagovať na ne sa vytvorí bezpečnejšie a lepšie chránené prostredie pre pacientov a zdravotníckych pracovníkov. Digitalizácia prináša do zdravotnej starostlivosti revolúciu a umožňuje poskytovať lepšie služby pacientom vďaka inováciám, ako sú elektronické zdravotné záznamy, telemedicina a diagnostika s podporou umelej inteligencie.

Kybernetické útoky však môžu spomaliť lekárske postupy, zablokovať centrálnu príjmy a narušiť životne dôležité služby. V závažných prípadoch by to mohlo mať priamy vplyv na životy Európanov. V roku 2023 nahlásili členské štáty 309 významných kybernetických incidentov v odvetví zdravotnej starostlivosti, čo je viac než v ktoromkoľvek inom kritickom odvetví.

V akčnom pláne sa okrem iného navrhuje, aby agentúra EÚ pre kybernetickú bezpečnosť ENISA zriadila celoeurópske **centrum na podporu kybernetickej bezpečnosti** pre nemocnice a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Jeho úlohou bude poskytovať im špecializované usmernenia, nástroje, služby a školenia. Iniciatíva sa opiera o širší rámec EÚ na posilnenie kybernetickej bezpečnosti v celej kritickej infraštruktúre a predstavuje prvú odvetvovo zameranú iniciatívu na zavedenie celej škály opatrení EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

Akčný plán sa v zásade zameriava na štyri priority:

Posilnenie prevencie. Plán jednak pomôže vybudovať kapacity odvetvia zdravotnej starostlivosti určené na zabraňovanie kybernetickým incidentom vďaka opatreniam posilnenej pripravenosti, ako sú usmernenia k vykonávaniu kritickej postupov v oblasti kybernetickej bezpečnosti. Ďalej môžu členské štáty zaviesť aj kybernetickobezpečnostné poukazy a poskytovať tak finančnú pomoc mikronemocniciam, malým a stredným nemocniciam a poskytovateľom zdravotnej starostlivosti. EÚ napokon vytvorí aj vzdelávacie zdroje v oblasti kybernetickej bezpečnosti pre zdravotníckych pracovníkov.

Lepšie odhaľovanie a identifikácia hrozieb. Centrum na podporu kybernetickej bezpečnosti pre nemocnice a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti do roku 2026 vybuduje celoeurópsku službu včasného varovania, ktorá bude vydávať varovania o potenciálnych kybernetických hrozbách v takmer reálnom čase.

Reakcia na kybernetické útoky v snahe minimalizovať vplyv. V pláne sa navrhuje služba rýchlej reakcie v zdravotníctve v rámci rezervy EÚ na účely kybernetickej bezpečnosti. Rezerva sa zriadila aktom o kybernetickej solidarite a slúži dôveryhodným súkromným poskytovateľom služieb na zabezpečovanie reakcií na incidenty. Ako súčasť plánu sa môžu uskutočňovať vnútroštátne kybernetickobezpečnostné cvičenia a možno vypracovať príručky pre organizácie v oblasti zdravotnej starostlivosti, ako reagovať na konkrétne kyberneticko-bezpečnostné hrozby vrátane ransomvéru. Od členských štátov sa očakáva, že budú žiadať od subjektov oznamovanie platieb výkupného, aby im mohli poskytnúť potrebnú podporu a umožniť následné opatrenia zo strany orgánov presadzovania práva.

Kybernetické odstrašovanie: ochrana európskych systémov zdravotnej starostlivosti odrádzaním aktérov kybernetických hrozieb od toho, aby ich napadli. Zahŕňa využívanie súboru nástrojov kybernetickej diplomacie, spoločnej diplomatickej reakcie EÚ na škodlivé kybernetické činnosti.

Akčný plán sa bude vykonávať spoločne s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, členskými štátmi a komunitou kybernetickej bezpečnosti. Komisia sa usiluje ďalej zlepšiť najúčinnějších opatrenia tak, aby pôsobili v prospech pacientov a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Súčasťou tejto snahy bude čoskoro aj verejná konzultácia o tomto pláne, ktorá bude otvorená pre všetkých občanov a zainteresované strany.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_262

Komisia zaregistrovala európsku iniciatívu občanov o opätovnom využívaní a transformácii budov

Európska komisia zaregistrovala európsku iniciatívu občanov s názvom „House Europe! Renovujte teraz.“ Cieľom tejto iniciatívy je vytvoriť stimuly na renováciu a transformáciu existujúcich budov. Organizátori vyzývajú Komisiu, aby navrhla legislatívu, ktorá bude stimulovať k opätovnému využívaniu existujúcich budov vďaka: i) „daňovým úľavám pri rekonštrukčných prácach a opätovne použitých materiáloch“; ii) „spravodlivým pravidlám posudzovania potenciálu a rizík existujúcich budov“ a iii) „novým hodnotám pre viazané emisie CO₂ v existujúcich stavbách“.

Európska iniciatíva občanov spĺňa formálne podmienky stanovené v príslušnej legislatíve. Komisia sa preto domnieva, že je právne prípustná. Vecnú stránku týchto návrhov zatiaľ Komisia neanalyzovala. Rozhodnutie o registrácii iniciatívy vychádza z právnej analýzy jej prípustnosti podľa **nariadenia o európskej iniciatíve občanov**. Toto rozhodnutie nemá vplyv na právne a politické závery Komisie o tejto iniciatíve ani na prípadné opatrenia, ktoré by Komisia prijala v prípade, že iniciatíva získa potrebnú podporu aspoň od milióna občanov EÚ.

Obsah iniciatívy vyjadruje len názory skupiny organizátorov a v žiadnom prípade ho nemožno považovať za vyjadrenie názoru Komisie.

Ďalšie kroky

Po januárovej registrácii majú organizátori šesť mesiacov na to, aby začali zbierať podpisy. Ak európska iniciatíva občanov získa v priebehu roka aspoň milión vyhlásení o podpore a minimálne počty budú dosiahnuté aspoň v siedmich rôznych členských štátoch, Komisia sa ňou bude musieť zaoberať. Komisia bude musieť rozhodnúť, či na žiadosť organizátorov iniciatívy odpovie prijatím opatrení a svoje rozhodnutie bude musieť zdôvodniť.

Chronológia

Európska iniciatíva občanov bola zavedená Lisabonskou zmluvou ako nástroj občanov na ovplyvňovanie tvorby politik. Oficiálne bola spustená v apríli 2012. Európska iniciatíva občanov po svojej formálnej registrácii umožňuje, aby milión občanov aspoň zo siedmich členských štátov EÚ vyzvalo Európsku komisiu, aby navrhla právne akty v oblastiach, v ktorých na to má právomoc. Aby bola iniciatíva prípustná, musí spĺňať tieto podmienky: 1. navrhovaná akcia nie je zjavne mimo rámca právomocí Komisie predložiť návrh právneho aktu, 2. nepredstavuje zjavné zneužitie práva, nie je zjavne neopodstatnená alebo šikanujúca a 3. nie je zjavne v rozpore s hodnotami Únie. Od začiatku európskej iniciatívy občanov Komisia zaregistrovala 119 iniciatív.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_303

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáží, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činností informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu: europedirect@sfpa.sk

---

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov sa nachádza vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnicki, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

EUROPE DIRECT
Prešov

europedirect@sfp.sk

www.edpresov.sk

Europe Direct Prešov

Edpresov

Europe Direct Prešov

17. Novembra 6600/1, 080 01 PO

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

EUROPE DIRECT
Prešov

